

Samenwerken aan een gezonde bodem

Sinds 1 juli 2016 is Emiel Elferink lector Duurzaam Bodembeheer bij hogeschool Van Hall Larenstein. Het lectoraat is opgericht op initiatief van Van Hall Larenstein en 10 organisaties die gezamenlijk het Kennisconsortium Bodem vormen.

BODEM

De bodem biedt ons vele diensten: we slaan er water in op, het heeft een zelfreinigend vermogen en we bouwen er onze huizen op. Een gezonde bodem vormt de basis voor het verbouwen van gewassen en zorgt dat natuur kan floreren. Door intensieve landbouw, het gebruik van zware landbouwmachines en het veronachtzamen van de relatie tussen grondsoort en gewas, putten we de bodem uit. Dat heeft zijn keerzijde voor milieu, mens en dier. Er ligt een grote uitdaging om het bodembeheer economisch, maar ook ecologisch weer "gezond" te maken. Dit vraagt om samenwerken en een integrale aanpak en daarvoor is een krachtenbundeling van landbouw, onderwijs/kennisinstellingen, bedrijven en overheden noodzakelijk.

KENNISCONSORTIUM BODEM

Van Hall Larenstein, Nordwin College, Wetsus, Ecstyle, Louis Bolk, Van Iperen, Aequator, HLB, Bioclear en LTO Noord hebben het voortouw genomen door op 5 oktober 2016 een Kennisconsortium Bodem op te richten. We gaan met elkaar vergaand samenwerken om weer biodiverse en ecologisch veerkrachtige bodems te krijgen. Door kennisuitwisseling, projecten, onderzoek, demonstraties en bijeenkomsten willen we onze kennis verbreden, praktijkvraagstukken oplossen en anderen inspireren. Onze ambitie is daarbij om over 5 jaar aangetoond te hebben dat een transitie naar een gezonde bodem in Nederland realiseerbaar is op alle voorname bodemtypen en dat dit samengaat met een gezond business model voor de agro-sector.

Ondanks dat we als consortium over unieke bodemkennis en faciliteiten beschikken, kunnen we dit niet alleen. We werken dan ook samen met anderen. Ten eerste met degenen die het uiteindelijk moeten gaan doen, de agrariërs. Hen willen we ondersteunen met kennis en informatie die aansluit bij

praktische vragen zodat het agrarische peloton straks niet 'moet' maar 'wil' aanpassen. Ten tweede werken we samen met andere onderwijs- en onderzoeksinstituten, bedrijven en personen. Dit doen we niet alleen binnen de agrarische sector maar binnen de gehele productieketen, van grond tot mond. Om de samenwerking te faciliteren komt er op het Ecommunity park in de gemeente Ooststellingwerf een Kenniscentrum Bodem.

ONDERWIJS

Het belang van de bodem als voornaamste productiefactor groeit. Om bodemuitputting tegen te gaan is versterking van bodemkennis en -kunde belangrijk. Dit begint door studenten goed op te leiden en hen een aantrekkelijk bodemonderwijsprogramma te bieden waarin ze leren met een integrale blik naar de bodem te kijken. Een programma waarin kennis en vaardigheden worden bijgebracht over o.a. de chemische, fysische en (micro)biologische aspecten van de bodem, de rol van organische stof, ecosysteemdiensten etc. Maar ook over nieuwe onderzoekstechnieken als DNA/RNA analyse, NearInfraRed analyse, het gebruik van drones en quads en van bodembeheersmaatregelen die de bodem ontzien zoals de inzet van landbouwmachines en robots. De lector jaagt deze vernieuwing en profilering van het bodemonderwijs bij Van Hall Larenstein aan, samen met zijn kenniskring van docent-onderzoekers.

ONDERZOEK

Naast het verzorgen van onderwijs verrichten docenten en lectoren ook onderzoek, samen met studenten. Van Hall Larenstein clustert dit onderzoek zoveel mogelijk in zogenaamde 'Living Labs' of proeftuinen. Een Living Lab is een open, publiek-privaat samenwerkingsverband waarin overheid, ondernemers, kennisinstellingen en burgers samenwerken om innovaties versneld te ontwikkelen en toe te passen. Door deze op-

zet wordt nieuwe bodemkennis direct in de praktijk toegepast. Voor studenten biedt dit een continue stroom aan opdrachten uit het werkveld waar zij mee aan de slag kunnen.

In Nederland zijn er de afgelopen periode meerdere lectoren aangesteld op het gebied van Bodem. Naast dat deze lectoren onderling samenwerken, hebben ze ook hun eigen onderzoeksinteresses en focusgebieden. In het lectoraat Duurzaam Bodembeheer zijn dat: bodemgezondheid, bodem en biobased economie en ecosysteemdiensten. Bij bodemgezondheid gaat het over het creëren van weerbare bodems die in staat zijn ziekten en plagen voortijdig te onderdrukken, minder input nodig hebben en een hogere productiviteit hebben. Bij biobased gaat het over de effecten van de biobased economie op de kwaliteit van de bodem. Bij ecosysteemdiensten gaat het over de koppeling van economie en ecologie in relatie tot de bodem.

Voor vragen of informatie over het Kennisconsortium Bodem of praktijkonderzoek bij Van Hall Larenstein kunt u contact opnemen met Emiel Elferink. emiel.elferink@hvhl.nl.